

ARHEOLOŠKI MUZEJ

Trg Nikole Šubića Zrinskog 19, 10 000 Zagreb, tel.: 42-76-00, 42-77-24, fax.: 42-77-24

1 SKUPljanJE GRAĐE

1.1 Otkup

1.1.1 Pretpovijesna zbirka

Za pretpovijesnu zbirku nabavljena je kamena sjekira pronađena u Lovasu (otkup je realiziran od gđe. L. Rabe iz Rijeke).

1.1.2 Numizmatička zbirka

Obogaćena je otkupom tri primjerka rijetkog keltskog novca (srebrne tetradrahme) iz 2. st. pr. Kr. (tipovi *Turniereitter, Mit Dreieckhals i Puppenreiter/Audelon M-Typ*), iz skupnog nalaza u Ribnjačkoj (Bjelovar), otkrivenog 1941. god. Novac je otkupljen od prof. dr. B. Liščića iz Zagreba. (gl. inv. knjiga br. 2283). Od gosp. R. Maričića iz Siska otkupljena su 2 sestercija careva Galbe i Trajana.

1.1.3 Egipatska zbirka

Obogaćena je otkupom brončane statuete faraona te malog amuleta (otkup je realiziran od gosp. I. Doleneća iz Zagreba).

1.1.4 Antička zbirka

Od gđe. R. Matijaš iz Zagreba otkupljena srebrna figura (aplika) s prikazom Minerve.

1.2 Dar

1.2.1 Numizmatička zbirka

■ Zbirka je dopunjena kompletnom prigodnog novca kovanog u povodu 1700. obljetnice početka gradnje Dioklecijanove palače i postojanja grada Splita (apoeni 1000, 500 i 200 Kn, poklon Marketinga Zagrebačke banke) te s 10 komada novčanica *SR Jugoslavije i Krajine* (darovali L. Bekić iz Zagreba, inv. 22580 i B. Nedved, ravnateljica Kninskog muzeja).

Zbirka je obogaćena i sljedećim sadržajima:

- (gl. inv. knjiga br. 2281) 64 komada novca koji je posljednji bio u opticaju u bivšoj Jugoslaviji (dinari), kao i kasnijih hrvatskih dinara (predalo na pohranu računovodstvo Muzeja; gl. inv. knjiga br. 2282).
- 9 komada novijeg novca darovao A. Matasović iz Rovinja, dobrotom L. Bekića (gl. inv. knjiga br. 2285).
- 2 primjerka novca, s podacima o nalazištima (bizantski novac i frizatik, darovao također L. Bekić).
- 6 komada otkova dviju medalja Novčić solidarnosti, autora Damira Mataušića te Stjepana Divkovića (darovao S. Huard iz Pointe-aux-Trembles u Kanadi).
- 1 komad novog otkova kalupa i 1 bečki krajcar iz 17. st. (dar Austrijske narodne banke).
- 1 komad mjedene medalje J.J. Strossmayera, rad medaljera Stjepana Divkovića (poklonio autor).

1.3 Arheološka iskopavanja

Ščitarjevo

Prigodom arheoloških iskopavanja na antičkom lokalitetu u Ščitarjevu (Andautonija) prikupljeno je 7 cijelih keramičkih posuda, 2 svjetiljke, 6 staklenih posuda, 35 različitih primjeraka novca, zatim oko 30 komada brončanih i željeznih predmeta te 3860 ulomaka različitih keramičkih posuda.

Bratelji

Na antičkom lokalitetu u Brateljima na Žumberku prikupljeno je oko 320 različitih predmeta, pretežito ulomaka keramike i stakla.

Stenjevec

Na terenskim istraživanjima starohrvatskog groblja u Stenjevcu broj pronađenih predmeta u ovom trenutku nije moguće precizno odrediti, jer njihova konzervacija još nije započela. Moguće je, međutim, pretpostaviti da je otkriveno oko 30 predmeta, uglavnom nakita (sljepoočničarke i prstenje). Uz nalaze u grobovima su, kao i u prethodnim akcijama, izdvojeni i kosturi, koji služe korisnim antropološkim nalazima. Osteološki materijal s ranijih istraživanja analizirao je dr. I. Šlaus iz Odjela za arheologiju HAZU, a njemu će biti povjerena i analiza novootkrivenog osteološkog materijala.

2 ZAŠTITA

2.1 Čišćenje i prepariranje u vlastitoj radionici

Tijekom 1996. godine nastavljen je rad na zaštiti dijela arheološke građe koja se od ranije nalazila u fundusu Muzeja, kao i one što je prikupljena prigodom arheoloških istraživanja na lokalitetima u Ščitarjevu, Brateljima i Stenjevcu.

Oprana je i očišćena velika količina, gotovo 4500 različitih keramičkih ulomaka iz Ščitarjeva (istraživanja 1994/95. god.), kao i veći broj različitih arheoloških predmeta, pretežito namijenjenih potrebama izložaba *Vukovar-Lijeva Bara i Muzeopsis*.

2.2 Konzervacija i restauracija građe

2.2.1 Restauratorska radionica

- Obavljena je kompletna kemijska i mehanička obradba 140 metalnih predmeta (bronca, željezo), dok je oko 80 primjeraka carskog novca očišćeno ultrazvukom.
- Restaurirano je 300 keramičkih posuda različitih oblika i veličina (lijepljenje, rekonstruiranje, patiniranje)
- Restaurirano je 5 rimskih staklenih posuda (lijepljenje i rekonstrukcija).
- Manjim restauratorskim zahvatima obrađeno je oko 30 različitih brončanih predmeta (desetak brončanih statueta pripremljeno je za izlaganje na izložbi *Muzeopsis*).

- Za različite naručioce (pretežito za potrebe Ministarstva vanjskih poslova i pojedine muzejske izložbe) izrađeno je 30-ak kopija značajnih kamenih spomenika iz muzejskog fundusa (među kojima je pilastar oltarne pregrade iz Iloka, zatim natpis kneza Branimira iz Muća Gornjeg, skulptura Ikara iz Vugrovca te reljef s prikazom nimfa iz Varaždinskih Toplica).
- Izrađeno je 8 silikonskih i gipsanih kalupa raznolikih dimenzija za različite namjene (keramičke svjetiljke iz Ščitarjeva, brončana lampice, željezno koplje i dr.)
- Izrada i montaža (poliester i kamen) 10 postolja za rimske i i egipatske spomenike, dijelom za spomenike izlagane na izložbi *Antički kultovi i religije u Panoniji*, održanoj u Szekesfehervaru u Mađarskoj, a dijelom za izložbe u Muzeju.
- Modeliranje portreta Josipa Brunšmida (modeliranje u glini, odljev negativna, pozitivna u gipsu itd.).
- Za potrebe Muzeja načinjena je kopija dijela (četvrtina spomenika) glasovitog farskog grčkog natpisa - dekreta (četvrtina spomenika nalazi se u Starom Gradu, dok je četvrtina pohranjena u Arheološkom muzeju u Zagrebu).
- U sklopu suradnje s Uredom za zaštitu spomenika Ministarstva kulture RH u Splitu konzervator Muzeja radio je na izradi kalupa i odljeva spomenika za potrebe izložbe u zgradi UNESCO-a u Parizu, pripremljenoj u povodu 1700. obljetnice gradnje Dioklecijanove palače i grada Splita (izrađeni su kalupi i odljevi značajnih reljefnih kompozicija hrvatskog kralja i pentagrama iz krstionice svetog Ivana, prikaza sv. Dujma i sv. Staša sa zvonika splitske Prvostolnice, rad majstora Ota, medaljona s likom Dioklecijana na frizu u unutrašnjosti Dioklecijanova mauzoleja, 4 kasete drvenih vratnica majstora Buvine, Bičevanja Krista, rad Jurja Dalmatinca, te grba grada Splita iz 14. st.).

2.2.2 U radionicama izvan Muzeja

U zagrebačkom Hrvatskom restauratorskom zavodu dovršena je konzervacija 5 egipatskih spomenika (stela svećenika-čitača Rahotepa, inv. br. 588, poklopac kanopske vaze u obliku sokolove glave, inv. br. 17, glava statuete faraona od drveta, inv. br. 200, polulik žene od nepečene gline, inv. br. 676 i dječja drvena lutka, inv. br. 906).

3 DOKUMENTACIJA

3.1 Determinacija

Prigodom stručne i znanstvene obradbe građe za potrebe publiciranja i pojedinih izložaba obrađivan je raznovrstan arheološki materijal. Determinirano je više od 3.500 predmeta (veći dio su, potrebno je naglasiti, ulomci arheološkog materijala prikupljeni tijekom arheoloških istraživanja).

3.2 Inventarizacija

Tijekom godine inventirano je - većim dijelom kompjutorskom aplikacijom *Promus* - oko 400 različitih predmeta. Programom *Numiz* u Numizmatičkom odjelu nastavljen je rad na kompjutorskoj obradbi dijela spomeničkog fundusa.

3.3 Revizija i kompjutorska obradba

U Numizmatičkom odjelu nastavljen je rad na kompjutorskoj obradbi građe - revizija i kompjutorska obradba grčko-ilirskog novca (Apolonia, Dyrhachium, Issa, Pharos, Herakleia, DI..., Mytilos, Monounios itd.)

- sukcesivna kompjutorska obradba antičkog novca prema programu Numiz
- početak rada na skupnom nalazu frizatika iz Čakovca, u suradnji sa g. Herbertom Banom iz Klagenfurta; dio ostave je fotografiran, a svi primjerci izvagani.
- početak rada na kompjutorskoj obradbi inozemnih medalja iz fundusa (256 primjeraka iz Italije)
- cjelovita obradba 16 primjeraka novca (od rimskog carskog novca do srednjovjekovnog novca s lokaliteta Crkvina u Zmijavcima kraj Imotskog)
- cjelovita obradba 18 primjeraka rimskog carskog novca za potrebe Muzeja Turopolja u Velikoj Gorici
- cjelovita obradba 23 primjerka rimskog carskog novca što ih je Muzeju darovao D. Periša iz Zagreba (svi su sa sisačkog područja)

3.4 Signiranje

Signirano je oko 200 ulomaka ranosrednjovjekovne keramike s iskopavanja u Stenjevcu, kao i 16 različitih novonabavljenih spomenika iz muzejske srednjovjekovne zbirke.

3.5 Katalogiziranje

Katalogizirano je oko 400 različitih predmeta.

3.6 Bibliografija

Obradeno je oko približno 500 bibliografskih jedinica

3.7 Fototeka

Muzejska fototeka popunjena je s oko 2900 snimaka u boji, pretežito sa zaštitno-istraživačkih radova na lokalitetima u Ščitarjevu, Brateljima, Stenjevcu i u Varaždinskim Toplicama, zatim snimcima načinjenim za potrebe različitih izložaba i konzervatorskog rada u Muzeju, kao i s još približno 250 crno-bijelih fotografija raznolikog sadržaja. Signirano je, također, više od 1400 fotografija i negativa.

3.8 Dijateka

Muzejska dijateka popunjena je sa 300 dijapozitiva snimljenih na različitim terenskim istraživanjima i muzejskim izložbama.

3.9 Videoteka

Muzejska videoteka dopunjena je s 15 videokaseta (zapisi s terena te različitih muzejskih izložaba).

3.10 Hemeroteka

Hemeroteka Muzeja popunjena je s oko 350 odgovarajućih članaka iz domaćeg i stranog tiska.

3.11 Planoteka i crteži

- Na terenu u Varaždinskim Toplicama geodetski su snimljeni drenažni šahtovi napravljeni prilikom sanacije zemljane padine i okoliša (kuće, staze, ograde), a objavljeno je i potrebno kartiranje i ucrtavanje u plan.
- Na terenu u Ščitarjevu nacrtano je 60 crteža, a u Varaždinskim Toplicama 20 crteža (tlocrti, profili,

presjeci i pregledi). Tušem je iscrtano 140 crteža s novijih istraživanja u Ščitarjevu.

- Izrađen je također i izvedbeni projekt natkrivanja dijela arheološkog kupališnog kompleksa u Varaždinskim Toplicama.

3.12 Kompjutorska rekonstrukcija

- Za potrebe rekonstrukcije termalnog kompleksa u Varaždinskim Toplicama načinjena je kompjutorska rekonstrukcija. Izrađeno je više varijanata dviju građevinskih faza sačuvane arhitekture na tom lokalitetu iz vremena cara Konstantina, odnosno, Hadrijanova razdoblja.

- Za potrebe nastavka prezentacije antičkog lokaliteta u Ščitarjevu izrađena je kompjutorska perspektiva glavne gradske rimske ulice.

3.13 Stručni arhiv

Stručni arhiv Muzeja popunjen je s 20 omota različitih elaborata, projekata i izvješća.

4 KNJIŽNICA

4.1 Nabava

zamjena	405 publikacija
dar	96 publikacija
kupovina za fond	41 publikacija
kupovina za zamjenu	18 publikacija
ostalo (fotokopirano i sl.)	48 publikacija
Ukupno	608 publikacija

4.2 Distribucija (zamjena, dar, prodaja)

Ukupno	880 primjeraka
--------	----------------

4.3 Obradba

Inventirano, katalogizirano i signirano 608 publikacija.

4.4 Uvez i zaštita građe

Poslano na uvez 76 publikacija.

4.5 Evidencija posudbe unutar Muzeja

Uloženo je 620 kontrolnih kartona.

4.6 Korištenje biblioteke

- učlanjeno vanjskih korisnika čitaonice 250
- izdato knjiga u čitaonici 850
- izdato knjiga za korištenje izvan biblioteke 112

4.7 Fotokopiranje

Fotokopirano oko 30.000 stranica različitog sadržaja.

4.8 Ostale aktivnosti

- isprintano je približno 750 kataložnih listića, a uloženo ih je u katalog oko 500
- presignirane su 3 publikacije
- kompjutorski je obrađeno 277 publikacija
- u hemeroteku je uloženo 350 članaka

5 STALNI POSTAV

Tijekom cijele 1996. godine u potkrovlju Muzeja obavljani su opsežni građevinski radovi koji su potkraj

godine rezultirali postupnim useljavanjem u više od 400 m² novog, modernog kabinetskog prostora (20 prostorija). U njih su useljeni kustosi, računovodstvo i uprava Muzeja, zatim muzejski arhiv, a osiguran je i prostor za manju dvoranu namijenjenu predavanjima i drugim sličnim potrebama, te opremljen manji apartman namijenjen gostima Muzeja.

Zbog navedenih radova evakuiran je stalni postav s 3. kata muzejske zgrade, a za potrebe povremenih izložaba morao je biti evakuiran i stalni postav Srednjevjekovne zbirke s 2. kata zgrade. Posjetiteljima, shodno tome, stalno je bio dostupan samo stalni postav kamenih spomenika (lapidarij), a povremeno i stalna izložba Numizmatičke zbirke. Arheološki lokalitet Ščitarjevo, antička Andautonija, bio je za posjetitelje otvoren od 1. svibnja do 2. studenog 1996. god.

6 STRUČNI RAD

6.1 Ekspertize

Stručnjaci Muzeja obavili su približno 600 usmenih ekspertiza o različitoj arheološkoj građi.

6.2 Posudba građe

Za potrebe izložaba što ih je Muzej organizirao tijekom godine, nerijetko u suradnji s drugim muzejskim ustanovama u Hrvatskoj i inozemstvu, posuđeno je približno 600 različitih arheoloških predmeta.

6.3 Korištenje građe - davanje na uvid

Za potrebe znanstveno stručne obradbe građe svi stručnjaci Muzeja koristili su oko 2000 različitih predmeta.

6.4 Djelovanje u strukovnim organizacijama

Najveći dio stručnih djelatnika Muzeja članovi su Hrvatskog arheološkog društva u kojemu ravnatelj Muzeja trenutno obnaša i dužnost predsjednika. Ravnatelj je ujedno i član redakcije časopisa *Informatica Museologica*, a bio je i član Komisije za program kulturnih djelatnosti u muzejsko-galerijskoj djelatnosti Ministarstva kulture RH. Zamjenik ravnatelja predsjednik je Udruge hrvatskih medaljara, a obnaša i dužnost nacionalnog delegata FIDEM-a (Federation Nationale de la Medaille) za Hrvatsku. Dva stručna djelatnika Muzeja članovi su Komisije za polaganje stručnih ispita.

U povodu obilježavanja 150. obljetnice utemeljenja Narodnog muzeja u Zagrebu dva djelatnika Muzeja sudjelovala su u radu Organizacijskog odbora, formiranog kako bi vodio brigu o koordiniranju aktivnosti vezanih uz taj značajan događaj.

6.5 Sudjelovanje na kongresima i sajmovima

Nekoliko stručnih djelatnika Muzeja sudjelovalo je na znanstvenom skupu koji je organiziralo Hrvatsko arheološko društvo u Bjelovaru u vremenu od 25. do 27. rujna 1996. god. pod nazivom *Arheološka istraživanja u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji*. Stručnjak

Numizmatičkog odjela sudjelovao je na konferenciji ICOMON-a u Beču (16-19.10.96.) s priopćenjem *The permanent exhibition in the Archaological Museum of Zagreb*. D. Nemeth-Ehrlich, stručnjak iz Antičkog odjela Muzeja, na Kukuljevićevim danima upriličenim u Varaždinu 26. studenog 1996. god. održala je priopćenje s naslovom *Prijedlog sanacije i prezentacije antičke arhitekture u Varaždinskim Toplicama* (skup je organizirao Zavod za znanstveni rad HAZU u Varaždinu).

Dio stručnih djelatnika bio je nazočan na znanstvenom skupu posvećenom 150. obljetnici Narodnog muzeja u Zagrebu, održanom u vremenu od 11. do 15. studenog 1996. god. u Zagrebu. Priopćenje s naslovom *Geneza Kollerove egipatske zbirke Arheološkog muzeja u Zagrebu* podnio je dr. Ivan Mirnik (u koautorstvu s I. Uranićem), dok je dr. Z. Gregl održao predavanje s naslovom *Ivan Kukuljević kao arheolog*. Pedagog Muzeja M. Škarić sudjelovala je na muzeološkom skupu u Klanjcu (23. - 24. svibnja), koji je održan pod nazivom *Muzeji u Hrvatskoj danas i sutra*; ujedno je autor prezentacije pedagoškog projekta *Arhimir* što je predstavljen u Beču od 22. do 26. rujna 1996. god. Predstavila ga je posterom te priopćenjem na ICOM-ovom simpoziju *CECA 96-VOR ORT UND WELTWEIT-neue strategien der kommunikation im Museum*. Referat pod naslovom *Muzejska pedagogija u Arheološkom muzeju u Zagrebu* i projekt *Arhimir* održala je i na simpoziju priređenom u povodu 150. obljetnice utemeljenja Narodnog muzeja u Zagrebu. U vremenu od 18. do 21. prosinca 1996. god. boravila je u Splitu na prezentaciji edukativnog projekta s naslovom *Što je u muzeju oduševilo prof. Baltazara*.

6.6 Publicistička djelatnost

Dubravka Balen-Letunić, prof.

- prilog s naslovom *K figuravno ukrašenim trapezoidnim pojavnim kopčama tipa Prozor, za Vjesnik AMZ-a*
- kataloške jedinice dijela pret-povijesnih izložaka i jedan od uvodnih tekstova kataloga izložbe *Muzeopis*
- pripremni radovi na realizaciji pozivnice, deplijana i kataloga izložbe *Muzeopis*
- Lidija Bakarić, prof.
- dio kataloških jedinica kataloga izložbe *Muzeopis*
- Jacqueline Balen, prof.
- odgovarajuće kataloške jedinice za izložbu *Muzeopis*
- pripremni radovi na realizaciji pozivnice, deplijana i kataloga izložbe *Muzeopis*
- kompjutorska obradba arheološke građe izložene na izložbi *Muzeopis* u aplikaciji *Promus* te ispis legendi i etiketaža izložbe.
- obradba paleolitičkog i neolitičkog materijala, izrada legendi i etiketaža izložbe *Događanje pretpovijesti - eksperimentom u starije kameno doba*.
- obradba keramičkog materijala s lokaliteta Dubranec i pismeni rad za stručni ispit pod naslovom *Naselje lasinjske kulture u Dubrancu*
- Mila Škarić, prof.
- prikazi s naslovima *O projektu Baltazar* i *150. godišnjica utemeljenja Narodnog muzeja u Zagrebu*, za potrebe informativnog kataloga Turističkog informativnog centra.

Ante Rendić Miočević, prof.

- odgovarajuće kataloške jedinice i uvodni tekst s naslovom *Antičke religije i kultovi u hrvatskom dijelu Panonije* za katalog izložbe *Antičke religije i kultovi u Panoniji*, što se od 15. svibnja do 29. studenog 1996. god. održavala u Szeketsfekervaru u Mađarskoj.
- uvodni tekst uz katalog izložbe *Dodirom u prošlost*, što je bila predstavljena u Tiflološkom muzeju u Zagrebu
- predgovor i jedan od uvodnih tekstova, kao i odgovarajuće kataloške jedinice te tekst prigodnog deplijana uz izložbu *Muzeopis*
- jedan od predgovora u katalogu izložbe *Argentina-podrijetlo i naslijeđe*
- uvodni tekst o hrvatskom dijelu Panonije u antičko doba, namijenjen katalogu izložbe *Antičko staklo u Hrvatskoj* (tijekom 1997. izložba će biti otvorena u Rimu i nekim drugim talijanskim gradovima)
- Dr. Zoran Gregl
- tekstovi deplijana i kataloga (uvodni tekstovi i kataloške jedinice) izložbe *Rimske nekropole sjeverne Hrvatske*
- odgovarajuće kataloške jedinice u katalogu izložbe *Rimsko staklo u Hrvatskoj*
- dio kataloških jedinica za katalog izložbe *Muzeopis*
- Kate Simoni, prof.
- uvodni tekst o ranosrednjovjekovnoj zbirci Muzeja i odgovarajuće kataloške jedinice u katalogu izložbe *Muzeopis*
- Dr. Željko Demo
- dio kataloških jedinica ranosrednjovjekovnih izložaka u katalogu izložbe *Muzeopis*
- Zdenka Dukat, prof.
- zgotovljen tekst vodiča dijela stalne numizmatičke izložbe
- prilog s naslovom *Rimska štedna kasica iz Siska*, za novi svezak *Vjesnika Arheološkog muzeja*, Zagreb (u koautorstvu s I. Šarićem)
- Dr. Ivan Mirnik
- uvodni tekst o povijesti Arheološkog muzeja u Zagrebu, za katalog izložbe *Muzeopis*
- redakcija i prijepis teksta Š. Ljubića o povijesti Arheološkog odjela Zemaljskog Narodnog muzeja.
- prijevod s njemačkog jezika i redakcija teksta Ivana pl. Bojničića o Arheološkom odjelu Zemaljskog Narodnog muzeja, objavljenom u *Kroatische Revue* (1882)
- redakcija i prijepis povijesti arheološkog Muzeja u Zagrebu iz pera M. Šepera (1945.)
- referat pod naslovom *Ljubić i Kršnjavi* za znanstveni skup organiziran u povodu proslave 150. obljetnice Narodnog muzeja
- tekstovi namijenjeni prigodnim događajima i spomen slovima na komemoraciji dr. Zdenku Vinskom
- zapis pročitani 23. prosinca 1996. god. u Rijeci na prezentaciji knjige *Riječka numizmatika*, autora Bože Mimice
- recenzija knjige Svetinjice iz fundusa Narodnoga Muzeja autora Darka Kneza iz Ljubljane.
- Igor Uranić, prof.
- uvodni tekst o Egipatskoj zbirci AMZ-a te odgovarajuće kataloške jedinice za potrebe kataloga izložbe *Muzeopis*
- kratki uvodni tekst i kataloške jedinice uz kolekciju pretkolumbovskog spomeničkog materijala predstavljenog u katalogu izložbe *Muzeopis*
- tekst legendi za nove replike suvenire egipatskih spomenika

6.7 Stručno usavršavanje

6.7.1 Tečajevi

Veći dio djelatnika Muzeja sudjelovao na tečaju informatizacije odgovarajućim programom Windows 95 i muzejske aplikacije *Promus*.

6.7.2 Studijska putovanja

Stručni djelatnici Muzeja u posjetili su više različitih izložaba, ili su pak boravili na studijskim putovanjima u Ljubljani, Celju, Trstu, Veneciji, Beču, Đakovu, Vinkovcima, Varaždinu, Čakovcu, Koprivnici i dr.

6.8 Arheološka iskopavanja

6.8.1 Pretpovijesni odjel

Stručnjaci Pretpovijesnog odjela obavili su rekognosciranje kojim je tijekom 5 dana obuhvaćeno južno područje šireg zagrebačkog areala - kraj između Odre, Hrašća i Dubranca. Na položaju Lozinke kod Odre površinski je prikupljena veća količina pretpovijesne keramike, ali zbog intenzivne obrade zemlje nije moguće odrediti karakter lokaliteta. Obišlo se i zemljište S. Ferine u Brezovici, gdje je pronađeno obilje ulomaka keramike. Ustanovljeno je međutim, da je riječ o srednjevjekovnom, a ne pretpovijesnom lokalitetu.

Obavljeno je i jednodnevno rekognosciranje u Prudnicama u Savskom Marofu. Na zemljištu obitelji Geršak-Grgić, prigodom kopanja rova za garažu, naišlo se na ulomke kasnobrončanodobne keramike. Kako je izgradnjom sve bilo uništeno nije bilo moguće ustanoviti pripadaju li nalazi naseobinskoj keramici, ili su pak pripadali razorenom žarnom grobu.

6.8.2 Antički odjel

Dio stručnjaka Antičkog odjela sudjelovao je tijekom 54 dana u arheološkim istraživanjima, a 63 dana u konzervatorskim radovima na tom antičkom lokalitetu. U Ščitarjevu su istraživanja obavljena na površini od 175 m³; konzervirano je i restaurirano 57m zida (oba lica) i oko 20m² poda od žbuke. Obavljeni su i drugi poslovi vezani uz nadzor lokaliteta. Isti stručnjaci vodili su 15 dana i radove na sanaciji padine iza hramova na antičkom lokalitetu u Varaždinskim Toplicama.

Jedan stručnjak Antičkog odjela s ekipom je boravio 24 dana na arheološkom iskopavanju rimskih nekropola u Brateljima na Žumberku, kao i 9 dana na rekognosciranju terena na području Turopolja i Posavine.

6.8.3 Srednjevjekovni odjel

Terenskim istraživanjima starohrvatskog groblja u Stenjevcu, koja su trajala od 5. listopada do 5. studenog 1996. godine, istraženo je 30 grobova. Ovogodišnjim iskopavanjem grobova uglavnom su potvrđeni rezultati prošlogodišnjih istraživanja. Budući da je na tom ranosrednjovjekovnom lokalitetu riječ o hrvatskom stanovništvu koje je već bilo pokršteno, u pronađenim grobovima značajnih arheoloških priloga nije bilo. Kao

što je i ranije bio slučaj (već je, naime istražen 191 grob), nalazi koji su pripadali nošnji pronađeni su u grobovima u kojima su pokopane osobe ženskog spola.

7. ZNANSTVENI RAD

Znanstveni rad odvijao se u sklopu različitih znanstvenih projekata u kojima sudjeluju pojedini stručni djelatnici Muzeja:

Dubravka Balen-Letunić, prof.

- nastavak rada u sklopu znanstvenog projekta *Pretpovijesno naselje u kontinentalnoj Hrvatskoj i njegova infrastruktura* (nosilac je Filozofski fakultet u Zagrebu, Odsjek za arheologiju)

Dr. Ivan Mirnik

- nastavak rada na projektu *Opticaj novca na tlu nekadašnjeg Ilirika* (s potporom Ministarstva znanosti i tehnologije Republike Hrvatske)
- nastavak rada na projektu *Korpus barbarsko-keltskog novca u Hrvatskoj*, (u suradnji s dr. P. Kosom, ravnateljem Narodnog muzeja u Ljubljani)
- rad na proučavanju medaljerskog opusa Ivana Meštrovića (u suradnji s gdom. M. Meštrović i s Fundacijom Meštrović), u cilju publiciranja građe u relevantnim stručnim časopisima
- početak rada na prikupljanju podataka o zagrebačkom medaljeru i graveru 19. st. Josipu Radkoviću (sve Radkovićeve medalje pohranjene u Arheološkome muzeju već su unesene u kompjutor)
- početak rada na proučavanju hrvatskih vatrogasnih medalja i kolajni iz muzejske zbirke medalja (sve vatrogasne medalje u posjedu Arheološkog muzeju već unesene u kompjutor)

Dr. Željko Demo

- nastavak rada na klasifikaciji grobova i obradbi nalaza s ranosrednjovjeka kovnog groblja na lokalitetu Vukovar-Lijeva Bara (10-11. st.) (revizija, usporedba i izrade dokumentacijske građe)

Igor Uranić, prof.

- rad na znanstvenom prilogu za *Vjesnik AMZ-a* o staroegipatskoj skulpturi u Egipatskoj zbirci.

Dr. Zoran Gregl

- nastavak rada na temi *Grobovi i nekropole u ranocarskom razdoblju u hrvatskom dijelu provincije Gornja Panonija*

Ante-Rendić Miočević, prof.

- rad na znanstvenoj temi *Protobistorija i antika hrvatskog povijesnog prostora - 1996.-1998. godine* (nosilac je Filozofski Fakultet u Zagrebu)

7.1 Tiskani radovi

Dubravka Balen-Letunić, prof.

- U katalogu *Vukovar-Lijeva Bara* tiskan je prilog s naslovom *Pretpovijesna naselja i nekropola vukovarske Lijeve Bare*, kao i odgovarajuće kataloške jedinice.
 - *Novi kasnobrončanodobni lokaliteti sa zagrebačkog područja*, u *Izdanjima HAD-a* 17, 1996., str. 13.-28.
- Jacqueline Balen, prof.
- *Događanje pretpovijesti - eksperimentom u starije kameno doba* u *Obavijestima HAD-a* 2, 1996., str. 53.-54.

Dr. Zoran Gregl

■ Članak s naslovom *Sadržaj antiknih kamenih spomenika nađenih u Zagrebu i okolici* (zbornik *Iz starog i novog Zagreba VII*), 1996., str. 9.-18.

Ante Rendić-Miočević, prof.

■ Prikaz izložbe *Muzeopis* (osvrt na izložbu), *Obavijesti HAD-a* br. 3, god. XXVIII, Zagreb 1996.

■ *150. obljetnica utemeljenja zagrebačkog Narodnog Muzeja*, *Obavijesti HAD-a* br. 3 god. XXVIII, Zagreb 1996., str. 105.-106.

■ *Prigodna događanja uz obilježavanje 150. obljetnice utemeljenja Narodnog muzeja, odnosno zagrebačkog Arheološkog muzeja*, *Obavijesti HAD-a* br. 3, god. XXVIII, Zagreb 1996., str. 110.-111.

■ Zdenko Vinski (1913.-1996.), nekrolog, *Obavijesti HAD-a* br. 3 god. XXVIII, Zagreb 1996. str. 141.-143.

■ *Don Šime Ljubić-idejni začetnik i osnivač Hrvatskog arheološkog društva i ravnatelj Narodnog zemaljskog muzeja u Zagrebu*; predgovor knjizi Šime Ljubića, u prijevodu Marina Zaninovića, *Faria, Stari Grad a ne Hvar, Petar Hektorović Starogradanin a ne Hvaranin*, Stari Grad 1996., str. 13.-15

■ *Muzeopis*, tekst izložbenog deplijana, Zagreb 1996.

Dr. Željko Demo

■ *Vukovar-Lijeva Bara*, (katalog izložbe), Zagreb 1996.

■ *Vukovar-Lijeva Bara - ranosrednjovjekovno groblje* (katalog iz serije *Povijesni vodič*, br. 4 Split 1996.).

■ *Istočnogotski novci Dalmacije*, u knjizi I. Mužića *Hrvati i Goti*, Split 1996.

Kate Simoni, prof.

■ Rad s naslovom *Rezultati dosadašnjih istraživanjima sa srednjovjekovnog groblja u Stenjevcu*, *Izdanje HAD-a*, sv. 17, Zagreb 1996., str. 73.-78.

Dr. Ivan Mirnik

■ *Novci i medalje (hrvatsko ugarski dodiri na polju numizmatike)*. Penzek es ermek (horvat-magyar kacsolatok a numizmatika területén). Hrvatska/Madarska. Stoljetne književne i likovno-umjetničke veze.

Horvatorszag/Magyarorszag. Evszazados irodalmi es kepzomuvezeti kacsolatok. Zagreb, 1995: 169.-177., 265.-266.

■ *Numizmatički nalazi u Dubrovniku* (prethodni izvještaj o bizantskom novcu), *Etnogeneza Hrvata*. Zagreb 1995: 169.-177., 265.-266.

■ *Computerization in the Zagreb Archaeological Museum Numismatic Department*, *Coins and Computers Newsletter* (Stockholm) 1995., 5: 2.-4.

■ *Franjo M. Kares, the first Zagreb medallist*, *The Medal* (London), 26/1995.: 46.-49.

■ *Medalje i pečat grofa Laval Nugenta*. *Numizmatičke vijesti*, 37/1995., 48: 161.-167.

■ *Hanno-Walter Kruft - Francesco Laurana, Ein Bildhauer der Frührenaissance*, (Muenchen: Verlag C.H. Beck 1995.), recenzija, *Numizmatičke vijesti*, 37/1995, 45: 229.-230.

■ *A Contribution to the study of the circulation of the drachms of Apollonia and Dyrrhachium in Southern Pannonian Plain*, *Annotazioni Numismatiche* (Milano), ser. 2, 6/1996., 24: 526.-529.

■ *Skupni nalaz akvilejskih denara iz 15. stoljeća* (Vukovar-Novi Sokak, 1906. god.), katalog izložbe. *Vukovar-Lijeva Bara*, Zagreb 1995., str. 61.

■ *Johann Franz Neidinger and the Barbarigo Medals, The medal* (London) 1996., 28: 71.-83.

■ *Skupni nalaz ugarskog novca iz Sarajeva*, *Numizmatičke vijesti* (Zagreb), 38/1996., 49: 26.-30.

■ *Spomen-plaketa (sic) u povodu otvorenja kraljevskog sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu, Znanost u Hrvata: prirodoslovlje i njegova primjena*, Zagreb, 1996.: 348

Zdenka Dukat, prof.

■ Prilog s naslovom *Nalazi novca na širem području u Zagrebu*, *Izdanja HAD-a*, sv. 17, Zagreb 1996., str. 65.-71.

Igor Uranić, prof.

■ Članci o najnovijim otkrićima u Egiptu i o vađenju nalaza iz mora kod Aleksandrije u *Hrvatskom slovu* te članak s naslovom *O otvaranju područja dabshurskih piramida turistima*, za Hrvatski zemljopis.

8 IZLOŽBENA DJELATNOST

8.1. Studijske izložbe

■ U suradnji s Gradskim muzejem Vukovara u progonstvu u prostorima Muzeja bila je postavljena izložba *Vukovar - Lijeva Bara - povijest jednog arheološkog nalazišta* (tragovi istraživanja, znamenja). Izložba je bila otvorena od 25. siječnja do 24. travnja 1996. god. Tijekom godine ista izložba je bila prikazana još i u Arheološkom muzeju u Zadru (od 26. lipnja do 13. srpnja 1996. god.) te Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu (od 18. srpnja do 28. kolovoza 1996. god.)

■ Od 15. svibnja 1996. god. do 29. rujna 1996. god. u Stolnom Biogradu (Szekesfehervar, Madžarska) postavljena je bila izložba pod nazivom *Kultovi i religije u antičkoj Panoniji*. Zajednički su je realizirali Narodni muzej u Ljubljani i Pokrajinski muzej u Celju (Slovenija), Muzej kralja Stjepana u Szeherfehervaru i Madžarski nacionalni muzej u Budimpešti (Madžarska) te Arheološki muzej u Zagrebu (Hrvatska).

■ U Narodnom muzeju u Ljubljani (Slovenija) od 18. siječnja 1996. do 18. ožujka 1996. god. bila je prikazana izložba *Od nepobjedivog sunca do sunca pravde - rano kršćanstvo u kontinentalnoj Hrvatskoj*.

■ Ista izložba bila je također prikazana u Pokrajinskom muzeju u Celju u vremenu od 12. travnja do 9. lipnja 1996. god.

■ Od 14. ožujka do 24. travnja u prostorima Muzeja postavljena je bila izložba *100 godina starohrvatske prosvjete*, ostvarena u suradnji s Muzejom hrvatskih arheoloških spomenika iz Splita.

■ Pod pokroviteljstvom Ministarstva vanjskih poslova Republike Argentine i Ministarstva kulture Republike Hrvatske u Muzeju je 7.11. protekle godine bila otvorena izložba *Argentina - podrijetlo Argentina - podrijetlo i naslijeđe*. Izložba je bila otvorena do 3. siječnja 1997. god.

■ U povodu obilježavanja 150. obljetnice utemeljenja Narodnog muzeja, najstarije zagrebačke muzejske ustanove, odvijale su se različite popratne manifestacije, Arheološki muzej, jedan od jubilaraca, izravnih sljednika tog Muzeja, pripremio je reprezentativnu izložbu s naslovom *Muzeopis*, na kojoj su prikazane najveće

dragocjenosti svih muzejskih zbirki, kao i različiti izložci kojima je evociran osnutak i kasnije djelovanje te ugledne kulturne ustanove. Uz 150. obljetnicu osnutka Muzeja uređeni su bili izlozi Turističko-informativnog centra na Trgu bana Jelačića i knjižare Znanje.

8.2 Edukativne izložbe

- Uz Međunarodni dan Muzeja, 18. svibnja 1996. god. u Muzeju je bila otvorena izložba pod nazivom *Događanje pretpovijesti - eksperimentom u starije kameno doba*. Na njezinom otvorenju 18. svibnja 1996. god. mr. Ivor Karavanić s Odsjeka za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu demonstrirao je način izrade paleolitičkog oruđa.
- U suradnji s Tiflološkim muzejem iz Zagreba u prostorima tog specijaliziranog muzeja 21. studenog 1996. god. otvorena je bila izložba pod naslovom *Dodirom u prošlost*.

9 IZDAVAČKA DJELATNOST

9.1 Stalna publikacija

U tisku je 28/29 svezak *Vjesnika AMZ-a*, 3. serije (naklada je 700 primjeraka te 100 reparata od svakog članka).

9.2 Katalozi izložaba

- uz izložbu *Vukovar - Lijeva Bara* tiskan je reprezentativni katalog, zatim plakat-deplijan, pozivnica te naljepnica
- uz izložbu *Argentina - podrijetlo i naslijeđe* tiskani su katalog, plakat i pozivnica
- uz izložbu *Dodirom u prošlost* tiskani su katalog i pozivnica
- uz izložbu *Muzeopis* u pripremi je reprezentativno izdanje kataloga, dok su deplijan, plakat i pozivnica su tiskani uz otvorenje izložbe

10 EDUKATIVNA DJELATNOST ODNOSI S JAVNOŠĆU (PR)

10.1 Stručna vodstva

Stručnjaci Muzeja obavili su 140 stručnih vodstava na hrvatskom i stranim jezicima, uglavnom po izložbama i arheološkim lokalitetima.

10.2 Edukativna djelatnost

Pedagog Muzeja, u suradnji s likovnim suradnikom gospodinom B. Kolarom, oblikovala je mapu pod naslovom *Odjeni Arhimira - veseli lik koji vodi kroz prošlost*. Također je sudjelovala na projektu *Što je u muzeju oduševilo prof. Baltazara* u suradnji s ostalim muzejskim pedagogima grada Zagreba i MDC-om. Projekt je realiziran uz Međunarodni dan muzeja. Zajedno sa studentima Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, pod vodstvom dr. Antona van Hoofa, sveučilišnog profesora iz Nizozemske, u prostorijama Muzeja organizirala je arheološku radionicu s naslovom *Arheologija u razredu*. Oblikovala je također i informativni pano pred zgradom Muzeja s temom *O povijesnoj šetnji kroz grad Zagreb* te svojim priložima sudjelovala različitim muzejskim akcijama, raznim obavjestima školama, novinarima, televiziji, govornim automatima i sl.

10.3 Odnosi s javnošću

Predstavnici Muzeja sudjelovali su raznim tematskim priložima u programima HRT-a (Obrazovni program, emisija Crno-bijelo u boji, Dobro jutro Hrvatska, Zagrebačka panorama, Hrvatska danas, TV dnevnik, Kulturni krajolik i dr.) kao i u novinama, govornim automatima i sl.

10.4 Predavanja

- U sklopu održavanja izložbe *Događanje pretpovijesti* u prostorijama Muzeja organizirano je predavanje *Tehnologija litičkog materijala* (predavač I. Karavanić s odsjeka za Arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu).
- Na Knežiji i Srednjacima dr. Zoran Gregl održao je predavanje s naslovom *Stari Rimljani u Novom Zagrebu*.

11 UKUPAN BROJ POSJETITELJA

Ukupan broj posjetitelja: 29.200 posjetitelja

Stalni postav (Lapidarij i Arheološki park u Ščitarjevu): 10.000 posjetitelja

Povremene izložbe u zemlji: 12.000 posjetitelja

Ostale akcije (predavanja i dr.): 200 posjetitelja

12 OSTALE AKCIJE

Arheološki muzej je i u 1996. godini nastavio s dugogodišnjom praksom izrade replika arheološkog fundusa. Načinjeno je preko 2.000 takvih replika. Većim odljevima, uglavnom iz nacionalne arheološke baštine, opremljeni su razni prostori hrvatskih ministarstava u zemlji, kao i neka veleposlanstva u svijetu.